

Goede voornemens

voor de portemonnee

01 januari 2009

Inleiding

Goede voornemens

Rond elke jaarwisseling is het weer tijd voor de goede voornemens. Wat gaan we in 2009 anders doen dan in 2008? In dit onderzoek bekijkt het ING Economisch Bureau het maken van goede voornemens door een economische bril. Wat zijn de kosten en baten van goede voornemens; wat leveren ze op in de portemonnee?

Goede voornemens en economie

Een goed voornemen is een beslissing van iemand om zijn of haar gedrag aan te passen. Dan moeten de verwachte opbrengsten wel groter zijn dan de kosten. Goede voornemens hebben dus een waarde, die soms ook in geld is uit te drukken. Natuurlijk leveren ze alleen wat op als het niet bij voornemens alleen blijft.

Discipline nodig

In de praktijk is het vaak lastig om de daad bij het woord te voegen. We willen bijvoorbeeld minder autorijden, maar pakken op het moment dat we naar ons werk gaan toch maar de auto 'voor deze ene keer'. Maar het uitspreken van goede voornemens werkt disciplinerend. Mensen in de omgeving kunnen namelijk het voornemen in herinnering roepen.

De opbrengsten in beeld

Inzicht in de netto-opbrengsten kan ook motiverend werken om goede voornemens echt door te zetten. Stoppen met roken is misschien makkelijker met de wetenschap dat het een geldbedrag voor een tropische vakantie oplevert. Het vooruitzicht op een hoger salaris kan een stimulans zijn om de studie af te maken.

Populaire goede voornemens

Hét goede voornemen onder de Nederlanders blijkt afvallen te zijn, zowel onder vrouwen als mannen. Jongeren zetten hun studie afmaken bovenaan, terwijl ouderen vaak helemaal geen goede voornemens maken. Stoppen met roken haalt de top drie niet, maar dat is gemakkelijk te verklaren. Slechts een kwart van de bevolking rookt.

De beste voornemens voor de portemonnee

Voor de portemonnee zijn het veranderen van baan, stoppen met roken en het volgen of afmaken van een studie de meest gunstige goede voornemens. Baanwisselaars krijgen er vaak tot 10% meer loon bij, wat bij een modaal inkomen neerkomt op 150 euro netto per maand. De gemiddelde roker kan door te stoppen 1000 euro per jaar besparen. Studeren loont. Per extra jaar opleiding gaat het jaarsalaris met 7,5% omhoog.

Populaire voornemens

Afvallen bovenaan

Wat zijn de populairste voornemens voor 2009? Maken mannen andere voornemens dan vrouwen? Wat zijn de verschillen tussen jong en oud? In dit hoofdstuk zetten we dat op een rijtje.

De weegschaal bovenaan in 2009

De meeste Nederlanders maken goede voornemens. Ruim 87% neemt zich voor in 2009 iets anders, beter of niet meer te gaan doen. Op nummer één staat 'afvallen'. Gewicht verliezen is voor 13% van de Nederlanders het belangrijkste voornemen in 2009. Minder concreet zijn de goede voornemens op plek twee en drie. Tien procent van de Nederlanders zegt van plan te zijn zich in 2009 vooral minder druk te willen maken. Een groep van 8% wil dit jaar meer opkomen voor zichzelf.

Nederlanders

1. **Afvallen**
2. **Minder druk maken**
3. **Opkomen voor mezelf**
4. **Meer sporten**
5. **Studie afmaken of starten**
6. **Vaker nee zeggen**
7. **Meer sparen**
8. **Stoppen met roken**
9. **Minder geld uitgeven**
10. **Meer tijd met gezin**

Afvallen niets voor jonge mannen

Zowel voor mannen als vrouwen staat afvallen op nummer één. Ruim 15% van de vrouwen wil in 2009 afvallen, tegen 11% van de mannen. Onder *jonge* mannen is het voornemen minder populair en staat het op de vijfde plaats. Bij vrouwen is er geen verschil te zien tussen ouderen en jongeren; voor alle leeftijden blijft dit het allerbelangrijkste goede voornemen. Bijna tweemaal zoveel mannen (8%) als vrouwen (4%) geven aan het liefst meer te willen sporten. Daarentegen nemen tweemaal zoveel vrouwen (10% tegen 5%) zich voor beter op te komen voor zichzelf in 2009.

Vrouwen gericht dan mannen

Vrouwen zijn met hun goede voornemens uitgesprokener dan mannen. Van de vrouwen kiest ruim eenderde (35%) voor een van de goede

voornemens uit de vrouwelijke top drie. Bij mannen is de spreiding groter en is de top drie minder populair. Ruim een kwart (28%) van de mannen kiest voor een goed voornemen dat uiteindelijk ook in de top drie belandt.

Mannen

1. **Afvallen**
2. **Minder druk**
3. **Meer sporten**

Vrouwen

1. **Afvallen**
2. **Minder druk**
3. **Opkomen voor mezelf**

Jong geleerd

Van de jongeren onder de dertig zet meer dan een kwart (27%) het starten of afmaken van de studie bovenaan het lijstje. Voor jongeren levert deze investering ook het meest op omdat zij er langer van kunnen profiteren.

Jong

1. **Studie doen**
2. **Afvallen**
3. **Meer sporten**

Oud

1. **Geen**
2. **Afvallen**
2. **Minder druk maken**

Stoppen met voornemen

Een grote groep Nederlanders maakt het liefst helemaal geen goede voornemens. Ruim één op de acht zegt voor volgend jaar liefst geen voornemens te maken. Onder mannen is dit zelfs het meest gegeven antwoord. Tussen jongeren en ouderen is er een opvallend verschil. Van de Nederlanders boven de 40 jaar geeft 16% aan geen goede voornemens (meer) te maken. Onder de 40 is dat maar 7%. Mogelijk hebben sommige ouderen de moed inmiddels opgegeven slechte gewoontes af te leren. Misschien zijn weer anderen er juist wel in geslaagd dit te doen zodat ze weinig meer voor te nemen hebben.

Uitgerookt

Stoppen met roken staat op plaats acht niet zo hoog. Dat komt omdat driekwart van de Nederlanders boven de twaalf jaar niet rookt. Onder rokers is het animo om te stoppen behoorlijk (zie volgende pagina). De accijnsverhogingen en het rookverbod in de horeca maken die pogingen waarschijnlijk makkelijker.

Wat leveren goede voornemens op?

Besparen in het nieuwe jaar

Goede voornemens leveren iets op. Soms is de opbrengst uit te drukken in euro's, in andere gevallen bijvoorbeeld in gezondheidswinst. We gaan nu in op de opbrengsten van goede voornemens.

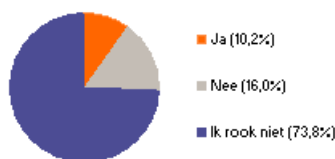
Economisch interessant

De top drie goede voornemens is lastig te vertalen in klinkende munt. De belangrijkste winst is dat mensen zich vooral prettiger voelen door af te vallen, zich minder druk te maken en door meer voor zichzelf op te komen. Andere goede voornemens laten zich beter vertalen in geld. Het Economisch Bureau heeft gekeken naar welke goede voornemens het meeste opleveren. Van baan veranderen, studeren en stoppen met roken zijn dan erg interessant. Onderstaand volgt de analyse. Daarbij is ook gebruikt gemaakt van de *Vraag van vandaag* op Postbank.nl. Dagelijks is er door tussen de 25.000 en 95.000 bezoekers gestemd. Gemiddeld waren er 52.000 stemmen per dag.

Stoppen met roken scheelt 1000 euro

De sigaret vaarwel zeggen scheelt veel geld. De afgelopen jaren is roken een steeds duurder 'hobby' geworden. Sinds 2000 stijgen de sigarettenprijzen ruim twee keer zo hard als de inflatie (gemiddeld 5,4% tegen 2,2%), waardoor roken een grotere aanslag doet op de portemonnee. Rokers steken gemiddeld elf sigaretten per dag op. Dat kost ruim 2,50 euro per dag, of een kleine 1000 euro per jaar. Een stopper kan er dus flink op vooruit gaan als hij verder geen extra kosten maakt. Iemand met een modaal inkomen heeft dan zo'n 4% meer te besteden. Een kwart van de rokers rookt meer dan twintig sigaretten per dag. Deze zware rokers zien al snel zo'n 2000 euro per jaar verdampen. Stoppen levert hen bijna een modaal maandsalaris op. Ook stijgt de levensverwachting. Hoewel sommige zorguitgaven op korte termijn dalen, staan daar hogere uitgaven op een later moment tegenover. Maar het levert de ex-roker naast geld in ieder geval gezondheidswinst op. Van de rokers is tweevijfde van plan in 2009 te stoppen.

Ik stop in 2009 met roken

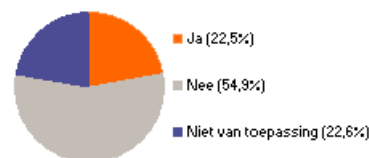

1800 euro netto erbij met een nieuwe baan

Een nieuwe baan zoeken valt net buiten de top tien van goede voornemens (op nummer elf). Ruim de helft (55%) van de respondenten is niet van plan om volgend jaar van baan te veranderen. De krapte op de

arbeidsmarkt wordt nu duidelijk minder, wat de kans op een lucratieve overstap verkleint. Ook kunnen de risico's groter zijn. De laatste nieuwkomer moet bij een reorganisatie vaak als eerste vertrekken. Toch zijn er nog altijd ruim 230.000 vacatures en zijn er ook kansen. Ruim een op de vijf (22%) van de gepeilde bezoekers is van plan om volgend jaar van baan te wisselen. Dat kan flink wat opleveren. De nieuwe werkgever stelt vaak een hoger salaris in het vooruitzicht. Baanwisselaars gaan er vaak tot 10% op vooruit. Voor een modaal inkomen gaat dat per maand om zo'n 250 euro bruto, of 150 euro netto. Bij mannen staat van baan veranderen overigens hoger op het verlanglijstje dan bij vrouwen.

Ik ben van plan in 2009 van baan te veranderen

Studeren loont

Investeren in een opleiding loont in de vorm van een hoger salaris. In 2002 verdienden werknemers met als hoogst genoten opleiding HAVO/VWO gemiddeld 20% meer dan werknemers met een MAVO opleiding. Uit onderzoek blijkt een extra opleidingsjaar gemiddeld 7,5% meer loon op te leveren. Door de afnemende krapte op de arbeidsmarkt neemt het belang van een goede opleiding alleen maar toe. En een goed opgeleide beroepsbevolking versterkt de nationale economie.

Wat levert het meeste op?

Nieuwe baan: 1800 euro

Stoppen met roken: 1000 euro

Studie: 7,5% meer loon per jaar

Een spaarzaam 2009

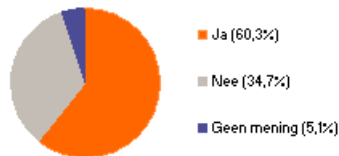
Consumenten zijn van plan om het geld minder te laten rollen in 2009. Zo is 55% van de respondenten van plan om meer te gaan sparen en zes op de tien (60%) wil zuiniger gaan leven.

Ik ben van plan volgend jaar meer te gaan sparen

Dat consumenten minder makkelijk geld uitgeven is begrijpelijk. In 2008 zijn de aandelenkoersen ongeveer gehalveerd. Dat heeft de financiële vermogens van huishoudens aangetast. Ook maakt de economische recessie voorzigtiger, onder andere omdat de werkloosheid naar verwachting zal oplopen. Het economisch herstel laat wel langer op zich wachten als iedereen de hand op de knip houdt.

Ik ben van plan volgend jaar zuiniger te leven

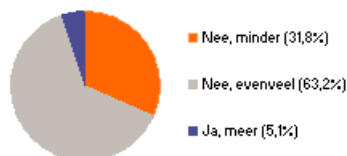

Toch zijn er ook tegenkrachten. Er ligt voor werknemers een flinke stijging van de koopkracht in het verschiet. De werkloosheidspremie gaat naar nul wat tot vier tientjes netto per maand scheelt. Daarnaast stijgen de lonen harder dan de prijzen. Dat komt vooral omdat de prijsstijging meevalt. Een groot deel van de euro's die in 2008 vanwege de hoge olieprijs verdwenen naar de olie producerende landen, houden we in 2009 in eigen zak.

Bezuinigen op goede doelen

Goede doelen moeten eraan geloven. Hoewel de meerderheid (63%) van plan is om evenveel te geven als in 2008, schroeft een grote groep de giften terug. Eenderde van de respondenten (32%) is van plan minder te geven, terwijl 5% de uitgaven wil verhogen. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek gaven huishoudens de afgelopen jaren gemiddeld ongeveer 150 euro per jaar uit aan collectes en donaties. Dat bedrag zou dus iets kunnen teruglopen, maar het is duidelijk voor de meeste Nederlanders geen forse bezuinigingspost.

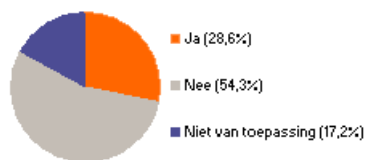
Bent u van plan volgend jaar meer aan goede doelen te geven?

Minder met de auto: 120 euro per jaar

Hoewel de meerderheid (54%) niet van plan is minder auto te rijden, denkt een behoorlijke groep daar wel aan. Drie op de tien (29%) respondenten is van plan vaker de auto te laten staan in 2009. Particulieren rijden ongeveer 12000 kilometer per jaar, waarmee de brandstof al snel zo'n 100 euro per maand kost. Als particulieren hun autokilometers met 10% zouden terugbrengen, door bijvoorbeeld vaker de fiets te pakken, dan scheelt dat zo'n 10 euro per maand. Dit goede voornemen werkt ook positief uit op automobilisten die evenveel blijven rijden. Als namelijk het aantal auto's in de spits met 1% daalt, dan dalen de fileproblemen met meer dan 1%. De economische schade van verloren uren in de file neemt dan af.

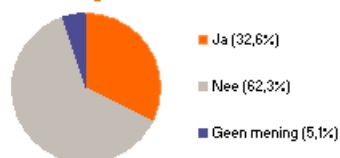
Ik ben van plan volgend jaar vaker de auto te laten staan

Vakantie geen prioriteit

Het is voor consumenten vaak makkelijker om te bezuinigen op grote uitgaven dan op de woonlasten of voedsel. Vakantie staat duidelijk niet boven het prioriteitenlijstje. Zes op de tien (62%) respondenten wil in ieder geval niet meer op vakantie dan in 2008. Een derde (33%) is dat wel van plan. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek geven huishoudens gemiddeld 2000 euro uit aan vakanties. Toen de economie in 2003 stagneerde, gaven consumenten minder uit aan vakantie. Het ziet er naar uit dat dit in 2009 wederom gebeurt. Als consumenten willen besparen op vakantie dan kan dat door korter of minder vaak te gaan of door voor goedkopere bestemmingen te kiezen. Ook wisselkoersen werken soms in ons voordeel. Zo kostte een Engels pond begin 2008 nog 1,35 euro en nu ongeveer 1 euro.

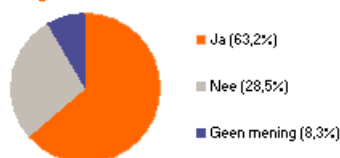
Ik ben van plan volgend jaar meer op vakantie te gaan

Meer bewegen

Zoals we eerder zagen is afvallen het belangrijkste goede voornemen. Dat kan bijvoorbeeld door meer beweging. Tweederde (63%) van de respondenten wil in 2009 meer bewegen. Hoewel lastig uit te drukken in euro's kan dit meer opleveren dan het kost. Zo is fietsen naar het werk goedkoper dan met de auto. Een paar keer hardlopen in de week hoeft ook niet veel te kosten. De baten – een fitter gevoel – kunnen daar al snel tegenop wegen.

Ik ben van plan volgend jaar meer te bewegen

Belofte maakt schuld

Vasthouden aan goede voornemens vergt discipline. Het kan helpen om te denken aan het voordeel in de portemonnee. Ook afspraken met anderen - denk aan samen sporten – helpen. Of een weddenschap om vol te houden. Meer sparen wordt makkelijker als het spaargeld elke maand automatisch wordt afgeschreven. Uiteindelijk zijn goede voornemens voor jezelf, maar de omgeving kan disciplinerend werken. Dat is de kracht van goede voornemens.

Gebruikte bronnen

Goede voornemens

Centraal Bureau voor de Statistiek (2005),
Loonstructuuronderzoek 2002.

Jacobs, Bas, and Dinand Webbink (2006). "Het Rendement op Onderwijs Blijft Stijgen", *Economisch Statistische Berichten*, 4492, 405--407.

PanelWizard Direct (2008), *Goede voornemens*, december 2008

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2006), *Zorg voor Gezondheid, Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2006*.

Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek naar de houding en het gedrag van consumenten in Nederland ten aanzien van goede voornemens is uitgevoerd door B&N Panelwizard in opdracht van ING. Het Nederlandse onderzoek heeft plaatsgevonden onder panelleden van PanelWizard: een exacte en representatieve afspiegeling van Nederland op basis van de kenmerken leeftijd, geslacht, gezinssituatie, arbeidsparticipatie en opleiding. Het onderzoek heeft plaatsgevonden onder 1068 respondenten van 16 jaar en ouder. Aanvullend is van 24 tot en met 29 december de *Vraag van Vandaag* op Postbank.nl aan goede voornemens gewijd. Dagelijks is er door de bezoekers tussen de 25.000 en 95.000 maal gestemd. Gemiddeld waren er 52.000 respondenten per dag.

Disclaimer

Deze publicatie is geschreven uit naam van ING. De in deze publicatie neergelegde opvattingen zijn gebaseerd op de door ING vergaarde informatie en door ING betrouwbaar geachte bronnen. Deze gegevens zijn op zorgvuldige wijze in onze analyses verwerkt. Noch ING, noch medewerkers van de bank kunnen aansprakelijk worden gesteld voor de in deze publicatie eventueel aanwezige onjuistheden. Aan de verstrekte informatie kunnen geen rechten worden ontleend. ING aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de inhoud van de publicaties of voor informatie die op of via de sites wordt verstrekt. Auteursrecht en rechten ter bescherming van gegevensbestanden zijn van toepassing op deze publicatie. Niets in deze publicatie mag worden gereproduceerd, verspreid of gepubliceerd zonder de uitdrukkelijke vermelding van ING als bron van deze informatie. De afnemer van deze informatie is verplicht aanwijzingen van de ING betreffende het gebruik van de informatie op te volgen. Nederlands recht is van toepassing.